

Çağın idealize ettiği felsefe: “İnsansız Dünya Transhümanizm”

Kerim Alptekin

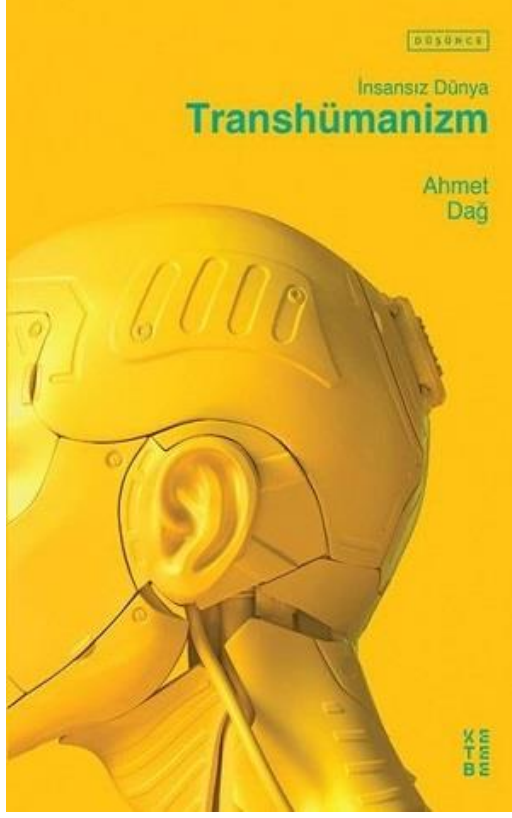
<https://www.dunyabizim.com/kitap/cagin-idealize-ettigi-felsefe-insansiz-dunya-transhumanizm-h44931.html>

"Günümüzde ileri teknoloji ile şımaran modern insan, kendi yazgısına yönelik bir savaş başlatmış durumda. Bu savaştan galip çıkması imkânsız gibi düşünülse de insanlığı epeyce hırpalayacağı ve yoracağı kesin." Kerim Alptekin yazdı.

Yapay zekâ, insansı robotlar, android cihazlar, akıllı arabalar, akıllı şehirler... Dünyanın geleceği, bilim, felsefe ve teknoloji birlikteliğiyle insan zekâsının muadili olabilecek yapay zekâ rehberliğinde yeni bir boyuta evriliyor. Değerden yalıtılmış ahlâki ölçülere sahip olmayan “bilgi”nin insanlığı altüst olma hali yaşatan tezahürlerini gördükçe şu soruları sormadan edemiyorsunuz. İnsanlığı nasıl bir gelecek bekliyor? Yarınlarımızı kim, hangi amaçlar ve değerler için kurguluyor? İnsanı yoran değişimlere paralel olarak hangi evrelerden geçilecek? Yeni dünya düzeninin tasarımını organize eden güç odaklarının ahlâki kaygılarının veya iyi niyetlerinin olup olmadıkları hakkında sağlam bir bilgiye sahip miyiz? Uykuya yatırdığımız idraklerimizi ne zaman harekete geçireceğiz?

Bize dayatılan bir gelecekte kurtulmanın yolu bugün, ufkun ötesini görüp okumaktan ve yarınlar için hazırlık yapmaktan geçiyor. Neyi yaşadığımızı, istikbalde bizi bekleyen tehlikelerin neler olduğunu fütürist çalışmalarla derinlemesine sorgulayarak anlama çabamız olmalı. Bu sayede geç kalmadan tarihin önünde gitme avantajını elde edebiliriz. Ancak gündelik meselelerin içinde boğuşmaktan en temel sorunlarımızı ıskalıyor, nesneleşmiş insan konumunda sabitleniyoruz. Oysa yaşadığımız hayret verici gerçeklikler ve büyük meydan okumalar, bizi derin bir felsefi ve sosyolojik analizler yapmaya zorlamaktadır.

Doç. Dr. **Ahmet Dağ**'ın doçentlik çalışması “*İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü Transhümanizm*” kitabının ardından, “*İnsansız Dünya Transhümanizm*” isimli yeni kitabı, içimizi ürküten muhtemel dönüşümlere karşı ufuk açıcı tespitleriyle hepimizi uyarıyor. Transhümanizmin öngörülerini, hedeflerini ve insanın ontolojik statüsünün değişimiyle ortaya çıkacak sorunları mütaâla ediyor. Alanında büyük bir boşluğu dolduran eserde, aşına olmadığımız kavramların içine girerek başka bir dünyanın içine sokuyor bizi. Şaşkınlıkla “Bunlar da olabilir mi?” diyeceğiniz çok satırlar var kitapta.

İnsan zekâsının dijital ürünlerde modellenmesi olan yapay zekânın işlerimizi kolaylaştıran mutfaklardaki küçük robotlardan bilgisayarlara, gündelik hayatımızda her geçen gün daha fazla yer kaplamasıyla insanlık tarihi bir kırılma halini yaşıyor. “Robotlar yapay zekâ ile insanlaşırken, insanlar yapay zekâ ile robotlaşacak ya da insan mı makineleşecek yoksa makineler mi insanlaşacak?” Gibi tuhaf bir durum söz konusu. Bu belki kurgu, belki fantastik birer ütopya, belki mitleştirme şeklinde düşünülebilir. Transhümanizm akımına yönelik eleştirilerin müşkil yanı gerçeklikle hayalin sınırlarının tam olarak belirlenmemesidir.

Neticede nasıl düşünersek düşünelim tüm bunlar insanlığın teknolojik olarak geldiği noktayı ve teknolojinin gündelik hayatımızı daha da sarmaladığı gerçekliğini değiştirmiyor. Ayrıca yapay zekâyı geliştiren devletlerin geleceği belirleyeceği meselesi tartışma konusu bile edilemez bir hakikat olarak önümüzde duruyor.

Geleceğin gölgesinde şekillenen insanın belirsizliği

Yeni insanın, yeni dünyanın hedeflendiği yeni dönemin kilit kavramı “transhümanizm.” Tüm yönleriyle bu kavramı kitabın içerisinden anlatmaya çalışacağım. “Geçiş insanı demek olan transhümanizm, insanın yetersizliğinden yola çıkarak ideoloji ve teknoloji birlikteliğiyle posthuman (insanüstü) insana ulaşmak için kullanılan bir kavramdır. Devamında posthümanizm dönemi vardır.” İnsanın her şeyin belirleyicisi olması gerektiğini savunan transhümanizm akımının savunduğu düşüncelerin yansımasını birçok alanda görebiliyoruz. Mesela transhümanizmin inanç açısından durduğu yerin ateizm ve agnostizm sarkacında bulunan seküler bir proje olduğunu kitaptan öğreniyoruz. Metafizikten uzaklaşarak “tanrının rolü”ne soyunan insan, artık biyonik varlık olarak tanrı gibi sonsuz ve sorunsuz bir mertebeye yükselecektir. Bunun gerçekleşebilmesi için insan dahil çevrenin hatta her şeyin modifiye edilerek yeni insanı ve yeni çevreyi inşa etmek gerekir.

Kavramın “üst insan” olma yolunda aşkın kutsal bir varlığa ihtiyaç olmadığı iddiasıyla insanın kendi çabasıyla her şeyi gerçekleştirebileceğini düşünen felsefi bir tarafı da vardır. Bu haddini aşan düşüncenin temel mantığı insanın kaderinin yönetimini kendisi dışında hiçbir güce emanet edilemeyeceği iddiasıyla Tanrı’dan almaktır. Ölümsüzlüğün elde edilmesiyle de insan için yer-yüzünde cennet yaratılabilecektir. David Pearce’ye göre, “İnsanoğlunun; cennette yaşama isteği varsa cenneti kendisi inşa etmek zorundadır ve sonsuz yaşam istiyorsa da genetik kodlarını yeniden yazması veya o kodları yeniden düzenleyerek Tanrı’ya benzemesi gerekir.” Transhümanistler, bunun yolunun genetiği değiştirilen GDO’lu ürünler gibi kendi genetiğini değiştirerek ve biyolojik kusurlara karşı üstün gelecek yalıtılmış acısız, mutlu hayatı inşa etmekten geçtiğine inanıyorlar.

Hümanizm ve transhümanizm arasındaki farklar

Transhümanizm için “15. yüzyılda ortaya çıkmış olan hümanizm akımının ve devamında rönesans, pozitivism gibi aşamalı süreçlerin seküler düşünce geleneklerinin bir uzantısıdır” tespiti vardır. Hümanizm, ilk dönemlerde Hollandalı hümanist Erasmus ve İngiliz hümanist Thomas More gibi isimlerin dinin kendisinden ziyade Orta çağ Hristiyanlığının akla ve bilime yönelik tavırlarına karşı tepkisel hareketleriyle sınırlıydı. İlk hümanistler uydurma bir dindarlığın sonucu ortaya çıkan sahte insana karşı insancılığı savunuyorlardı. Fakat bir zaman sonra hümanizme radikalleştirilmiş bir yorumla ateist ve din karşıtı bir anlam yüklenmiştir. Her iki kavramı değerlendirdiğimizde birbirlerinin ardılı olarak ifrat ve tefrit akımlar olduklarını görüyoruz. Her ikisi de insanı insanileştirmek yerine tanrılaştırma cüretkârlığıdır. Aralarındaki belirgin farklar ise kitapta şöyle sıralanıyor:

“Hümanizm, insanın; doğa ve Tanrı karşısındaki konumunu değiştirme, transhümanizm ise insan doğasını değiştirme ve onu doğadan ve Tanrı’dan koparma amacındadır. Hümanizmin rasyonel ve deneysel insanı, yerini; bio-nano-neuro-info teknolojileriyle desteklenmiş transhuman’a bırakma eşiğindedir. Transhümanizm, posthümanizme geçişte ara dönemken bu ara dönemde biyo-bionik varlık olan transhuman ise posthuman’a geçişte ara varlıktır. Hümanistler, Tanrı’yı boşlamakla itikadi ve ahlâki sorun oluştururken insan ve çevreyi modifiye etmek isteyen transhümanistler, Tanrı’nın yarattığı tüm varlığın daha iyisini, mükemmelini yaratma iddiasındalar. Transhümanistler bu cesurca çıkışlarıyla itikadi ve ahlâki sorunları da aşarak kozmosa yönelik ciddi müdahaleleri savunuyorlar. Hümanistler, yarı Tanrı olma isteğindeyken transhümanistler, hem cyborg hem de Tanrı olma isteğindedirler.” Yazar bu yönde somut adımların atıldığına yönelik örneklerden birine de yer veriyor. *“Nitekim Google’nin eski*

mühendisi Anthony Levandowski, Wired Dergisi'ne verdiği mülakatta toplumun daha fazla iyiliğine yol açacak yapay zekâyâ dayalı tanrısal bir varlık inşa etmek istediğini ve bu yönde çalışmalar yaptığını açıklamıştır.”

Neo-Darwinist bir hareket olarak transhümanizm

Darwinci evrimcilikten beslenen transhümanizm, biyolojik evrimden mekanik evrime geçişi hedeflemektedir. Fakat Darwin'in bilim anlayışında masum duran evrim teorisinin transhümanist süreçte insanlık ve diğer canlılar adına çok tehlikeli sonuçlar doğurabilecek düşünceler barındırdığına değinen Dağ, özetle şunları anlatıyor. *“Yaşlılık, biyolojik köleliktir diyen transhümanistler, mevcut insan bedeninin yapısını aşarak ölümsüzlüğe ulaşabileceklerini düşünüyorlar. Ölüme savaş açmış durumdadır. Tanrı'yı öldürenler şimdi de ölümlüğü öldürüp mekanik insanı yaşatma peşindedirler. Genetik mühendislik çalışmalarıyla ölüme sebep olan hastalıkları yenerek ölümsüzlüğü getirebileceklerine inanıyorlar. Kusurlu insanın yerine mükemmel insanı yerleştirme ideallerinin gerçekleşeceği fikri alttan alta yayılıyor. Onlar için beden; eğilen, bükülen, istenmeyen yanların düzeltilebildiği bir nesne gibidir. Eğer buradan başarı elde edemezlerse, 'Beyine enjekte edilecek mikroskobik robotlar (nanitler) yoluyla veya bizzat beyin hücreleri moleküler düzeyde programlanarak insan beyni, süper bilgisayara dönüştürülebilir ve süper zeki insanlar yaratılabilir.' Böylece insan zihninin bilgisayar donanımının içinde yazılım olarak sonsuza kadar yaşaması muhtemel olabilecektir!”*

Transhümanizm düşüncesinde var olan ölümsüzlük idealinin Hristiyanlık teolojisinden ilhamlandığını söyleyebiliriz. Zira Hristiyanlıkta Adem ile Havva cennetteki yasak meyveyi yemekle ölümlü varlığa dönüşmüşlerdir. Yapılmak istenen insanın ilk aslına rücu ederek ölümsüzlüğe tekrar kavuşmasıdır. Hristiyan teolojinin itikadında Tanrı'nın İsa-Masih'e dönüştürülmesiyle insanın “tanrılaştırılması” başlamış oldu. Buradan hareketle Tanrı'dan insana dönüşümü transhümanizmin ilk evresi olarak düşünebiliriz. Günümüzde ise Tanrı'ya öykünme hevesiyle humanoid (insanımsı robotlar) yaparak yarı insan, yarı Tanrı nihayetinde “insan tanrı” modelini yaratabileceklerini düşünüyorlar. Diğer taraftan kitapta; mitolojideki insandan yana olan yarı tanrı Prometheus'un, güçlü tanrı Zeus'un ateşini çalması hikâyesine yer verilmiş. Bundan anlıyoruz ki hem Hristiyan teolojisi hem de Yunan mitolojisi bu cahil cesaretli meydan okumaya zemin oluşturuyor.

Transhümanizmin evrimsel anlamda ileri hedefini biyolog ve hümanist olan Julian Huxley üç maddede özetliyor. *“İnsanüstü yaşama süresine, insanüstü zekâyâ ve insanüstü sağlık kalitesine*

ulaşmak.” Öyle görünüyor ki şu an insanın denetiminde olan makineler yarın yapay zekânın tahakkümüne tabi olacak bir sonucun ihtimali hiç de yabana atılır gibi değil.

Evrim teorisinin yalnızca biyolojik sahada değil siyasal ve toplumsal alanlarda da ideolojilere alet edilmesi önemli bir motivasyon oluşturuyor. En güçlünün hayatta kalması, türlerin ayıklanması (zayıfın tasfiyesi) gibi acımasız düşüncenin neticesi; beşeri düzlemden mekanistik bir düzleme kayış olmuştur. Transhümanizm, evrim ile de farklılık arzeder. Şöyle ki *“Evrim sürecinde insanın boyut değiştirerek kendiliğinden bir tekâmül süreci söz konusuysen transhümanizmde bilimsel ve teknik imkânlarla insanın NBIC vasıtalarıyla geliştirilme amacı bulunuyor. Evrim sürecinde insan hayatta kalmak için doğayla uyum içindeyken transhümanist süreçte uyumdan ziyade doğaya hâkim olmak amacıyla insanın yeniden yapılandırılması vardır.”*

Eşitsizliğe bir tehdit olarak öjeni

Öjeni kuramı; sağlıklı ceninleri ayırıp sağlıklı ceninler yetiştirme yoluyla insan ırkının ıslah edilmesi çabası şeklinde tanımlanır. Amaç, istenilen ideal özelliklere sahip üstün zekâlı, güzellik sahibi, entelektüel birikime sahip sanatsal yetenekleri olan bireylerden oluşan toplumu yaratmak. Bunun için gelecekte çeşitli kusurlara sebep olabilecek genler sperme ve yumurtaya yönelik genetik müdahalelerle silinebilir. Bedenle kavgalı zihniyet; ağırlardan mustarip olmuş kusurlu bedenlerin, yaşlanarak işlevselliğini yitirmiş organların bilim yoluyla ıslah edilmesinden yanadır. “Aslında bu anlayış, bedene müsvedde muamelesi yapmaktır” diyor, Ahmet Dağ. “Üst insan” hedefinin tarihi arka planı felsefi olarak eski Platon’a dayandırılır. Güçlü en iyilerin çiftleşmesinin gerekliliğini söyleyerek kendince sağlam bir toplum tasarımını savunan Platon, manipüle edilmiş evrimciliğin savunucusu olmuştur. En iyilerin seçimi olan öjenik zihniyete iman edenlerin insanlık tarihinde geriye doğru gittiğinizde Yahudilerin, Romanların ve Polonyalıların çoğunluğunun öldürüldüğünü görürsünüz. Yazar, bu faşist anlayışın hem Nazilerde hem de kendilerinin diğer insanlardan üstün olduğuna inanan Yahudilerde de olduğundan bahsetmiş.

Cinsiyetsizleştirme ve lgbt bağlamında transgenderizm ve transhümanizm

İnsan bedenine yönelik müdahalelerin sonuçlarından en önemlisi de cinsiyet meselesidir. Transhümanizmi savunanlar, insan bedenine müdahaleyi meşru görmelerinin doğal sonucu olarak bedendeki her türlü kusurdan kurtulmak için değiştirmeyi ve kontrol etmeyi normal sayıyorlar. Sınırsız cinsel özgürlüğü isteyen transhümanistler, devrimci yaklaşımla bedeni değişim yapılabilecek eşya ve nesne olarak görüyorlar. Cinsiyetin bir kader değil, seçim olması

gerektiğini düşünüyorlar. Platon'un bedeni ruhun mezarı olarak görmesine karşılık agnostikler, "Ruh, bedenin içine düştüğünde ziyan olur" diyerek bedene yönelik nefretlerini dile getirirler. Sürekli yaşlanan, hastalanan, dünyaya gelen arızalı bedeni iflah olmaz bir nefretle ayıplayan anlayışın geldiği nokta, insanlık için alarm vermektedir. Le Breton "*Bedene Veda*" kitabında beden sanatçısı olarak tanımlanan Orlan'ın sanatının gagesini şöyle açıklıyor. "*Benim çalışmam, o doğuştan olana, kaçınılmaz olana, doğaya, (temsil sanatçısı olarak doğrudan rakibimiz olan) DNA'ya ve Tanrı'ya karşı verilen bir mücadeledir.*" (Le Breton, 2014).

Transhümanistler, cinsiyetsizleşme eylemlerini ve LGBT'yi desteklemektedirler. Onlara göre, "Eşcinsellik veya cinsiyetsizleştirme onur ve övünç meselesi, kişisel tercih veya çağdaş insanın aşaması olarak lanse edilmekte... Cinsiyetsizleştirme transseksüellik, toplumsal ve kültürel bir olgu hâline getirilmek istenmektedir."

Bireyin doğduğu biyolojik cinsiyeti ile öznel kimliği arasında uyumsuzluk tecrübesinin isimlendirilmesi olan "transgenderizm" ise kabullenilmesi imkânsız neticeleri doğuruyor. Slovoj Žižek, "Cinsel olan siyasidir" isimli makalesinde şu görüşlere yer verir. "Transgenderizmi sürdüren sosyal ilişki tasavvuruna post-genderizm denir. Bu sosyal, siyasi ve kültürel hareketin yandaşları genderlerin gönüllü olarak terk edilmesini savunur, bunu mümkün kılan da biyoteknoloji ve üreme teknolojilerindeki son ilerlemelerdir. Bu öneri sadece bilimsel imkânla ilgili değildir, etik zemini de vardır. Postgenderizmin iddiası, sabit *gender (cinsiyet)* rollerinin sosyal, duygusal ve bilişsel neticelerinin insanların tam özgürleşmesine engel olduğudur. Cinsiyet yoluyla üremenin saf dışı edildiği (ya da başka versiyonların mümkün olacağı: Kadının çocuğunun "babası" olabileceği, vb.) bir sosyete, özgürlüğe dair, sosyal ve duygusal deneylere dair duyulmamış yeni imkânlar açacaktır." Žižek'in dikkat çektiği şey transgenderizmin her türlü belirli aidiyeti reddetmesi, aidiyetinden kurtulma düşüncesidir. Transgenderlerin cinsiyet konularının çoksallığını (erkek, dişi, gay, lezbiyen, biseksüel...) savunmalarının sonucu olarak tuvaletlerde erkek, kadın yanına "genel cins" diye bir kapı eklemek gerekmez mi?" sorusuyla niyetlerini açığa çıkardıklarını görüyoruz. Nitekim aynı makalede 29 Mart 2016'da Silikon Vadisi ağırlıklı 80 işveren patron, vitrinde Facebook patronu Mark Zuckerberg ve Apple patronu Tim Cook olmak üzere, Kuzey Carolina Valisi Pat McCrory'ye bir mektup yazarak *transgender* insanların karşı cinse ayrılmış kamusal hizmetleri kullanmasını yasaklayan yasayı kınadığını belirtiyor. "Bu ayrımcı yönetmeliği yasaya çevirme kararınız bizi hayal kırıklığına uğrattı." Şeklinde tepkisel bir mektup yazdılar. Netice itibarıyla postgenderizmi savunanlar belirli bir cinsiyete duyulan ihtiyacın bu yeni teknolojilerle ortadan kalkacağını düşünüyorlar.

Transhümanizmin askerileşmesi

Bu bölümde transhümanizmden ilham alan ABD'nin ordu şirketi DARPA'nın süper asker savaşçıları yaratma niyetiyle yüksek askeri teknoloji alanında yaptığı çalışmalara değiniliyor. *“Şimdilerde yenilikçi teknolojilerle kafatasının altına implant edilebilen ve uzaktan manipüle edilebilen bir mikro işlem çipi üzerine çalışılmaktadır. DARPA'nın bilim kurgu filmlerinden mülhem insansız savaş makineleri (insansız hava aracı, savaş uçağı, tank, robot askerler ve swarms) yüz tanıma programlarıyla fiziksel özellikleri dikkate alınarak insanları yok edecek drone'lar üretildiğinin bilgisi veriliyor.”* Verilen şu somut örnek ise dikkat çekici. *“2014 yılında ABD Başkanı Obama ‘Uzun süredir üzerinde çalıştığımız gizli bir proje olan Iron Man’ı inşa ettiğimizi açıklamak için buradayım.’ demiştir.”* Iron Man yani süper askeri katil “Demir Adam” filmi bile çekildi.

Sinema ve romanda transhümanizm

İnsanın tarih boyunca kendini aşma çabası içerisinde olduğunu belirten Ahmet Dağ, transhümanizmin tek başına teknik bir kavram olmadığını felsefe, edebiyat ve sinemada model oluşturmuş örnekleriyle anlatıyor. Yazar, roman ve sinemanın birbirleriyle olan etkileşimlerini kısaca özetledikten sonra sunulan sinema ve roman örneklerini irdeliyor. Roman ve sinemanın birbirlerini destekleyen ve ilham veren yanlarına değiniyor. İkisinin de dil ve kurgusallık anlamında benzeştiğini vurgularken iyi bir romanın senaryonun hammadde kaynağı olduğunu hatırlatıyor. Romanlarda hikâyeleştirilen teknik tanımların sinemada mitolojik görüntüye dönüşmesini örnekleniyor.

Yazar, bu bölümde transhümanist değer ve isteklerin yer aldığı sinema filmlerinden bazılarını yer vermiş. X-Men, İron Man, Robocop, Bicentennial Man ve Terminatör. **Roman olarak ise Mary Shelley'in "Frankenstein" romanının transhümanizmin bilim kurgu anlamında ilk örneği olduğunu söylüyor.** *"Bu tür roman ve filmlerde distopik olgular, yarı biyonik yarı biyolojik varlıklar, klonlama, Darwinist yaşam biçimi, biyo-teknoloji, nörobiyoloji, farmakoloji, klonlama, evrimci gelişim, makine türü varlıklar ve insan zekasına denk veya aşmış yapay zekalı yazılımlar vardır."*

Ayrıca R. Scott'un yönettiği "Blade Runner" filmini ve W. Gibson'un "Neuromancer" romanının tahlillerini yapıyor. Böylece felsefi bir akım olan transhümanizmin özellikle gelecekteki insan türü olacak "posthuman" insana ulaşma çabalarını ve çevrenin fantastik biçimde değişimini ele alan bilim kurgu romanları ve film örnekleri üzerinden anlatıyor. Filozof Baudrillard'a göre son yıllarda süper kahraman filmlerinin sayısındaki artışın nedeni insanları "posthümanizm" fikrine alıştırmaktır.

Din ve transhümanizm

Evrimci, agnostik ve ateist inançlarıyla transhümanistlerin tasarladıkları dünyada dinin ve din-darların da değişimden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bilim ve teknoloji üzerinden elde edilecek bir güç uğruna yapılan bu çalışmalar, kaosun eşiğindeki bir kültürün ürünü olarak ürkütücü bir çıktı üretiyor. Zira teknolojik ilerlemenin gerçekleşmesiyle düşünce ve inanca yönelik farklılaşmalar ortaya çıkıyor. Günümüzde ileri teknoloji ile şımaran modern insan, kendi yazgısına yönelik bir savaş başlatmış durumda. Bu savaştan galip çıkması imkânsız gibi düşünülse de insanlığı epeyce hırpalayacağı ve yoracağı kesin. Transhümanistlerin dine yaklaşımını yazar şöyle ifade ediyor: *"İnsanın dönüşümünde ısrarcı olan transhümanizm, düşünce ve pratikleri bakımından dini dışarıda tutma ve 'yeni kutsal' üretme amacındadır. Gelecek perspektifinde dinden uzak olan transhümanizme göre 'Din, geçmiştir ve geleceğe/ değişime engeldir.' Teknolojik tanrı yaratılmasını bekleyen transhümanist akım, hümanizmin maksadı olan insanı, Tanrı yerine koyarak insanı sonsuzlaştırma, sonsuz olan Tanrı'nın konumunu ve rolünü insana verme amacındadır. Bilim ve teknolojiyi yüceleştiren, aşkın Tanrı'nın yersizliğine inanan transhümanizm, dinin yerine konulanan seküler bir projedir."*

İnsanlığın biyolojik ve zihinsel potansiyelini artırarak ölümsüzlük, mutluluk ve tanrısallık peşindeki yolculuğunu felsefe, yapay zekâ ve teknoloji üzerinden anlatan kitapta; bu kavrama form kazandıran farklı alanlardaki pratik örneklere çokça rastlayacaksınız. Düşünce ve pratikleriyle transhümanizmin karakterine, dinamiklerine ve sonuçlarına yönelik eleştirileri olan çalışmayı bitirdiğinizde yeni kavramların belleğinizde yerini alması da bonus kazanımınız olacak. Transhümanizmin gelecekte ne tür sorunlara yol açacağını ve nasıl bir dünyanın bizi beklediğini merak edenler için **Ketebe Yayınları**'ndan çıkan kitabın içeriğiyle doyurucu bir zenginliğe sahip olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Kerim Alptekin